

KLOFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
Egy évre 240 Let.
Fél évre 190 Let.
Egy negyed évre ... 80 Let.
Egy hóra 20 Let.

Hirdetések árszabás szerinti
díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és Csanádi Egyesült Vas-
úti utak palotájában.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulevardul Regele Ferdinand I.
(János) Köhencs-g-ut) 22. szám.

TELEFON-SZÁM 101.

ARAD, 1922.

Főszerekesztő: STAUBER JOZSEF.

Csütörtök, szeptember 21.

FŐBB KÖZLEMÉNYEK:

VAJDA SZENZACIÓS NYILATKOZATA.

AZ ARADI TÖZOLTÓSÁG HIÁNYAI.

SELYEMGYÁR A SZECHENYI-GŐZMALOM HELYÉN

ANGLIA MEG NEM MOZGOSÍTOTT.

AZ ARADI GYORSVONAL KATASZTRÓFAJA.

ROMANIA ÁTTÉR AZ ARANYVALUTARA.

Pénzlebélyegzés?

Hogy a leu árfolyamának javítása pénzügyi kormányunk egyik főgondja, az annál inkább érthető, mivel pénzünk árfolyama sehogy sem áll arányban az ország természeti és egyéb kincsével. Híre jár, hogy a kormány a leu lebélyegzés gondolatával foglalkozik, s átérthessen aranyvalutára.

Bécsi források már a lebélyegzés kulcsáról (4:100) is hírt adnak. A lebélyegzés tudvalevőleg, az árfolyamjavítás utolsó eszköze. Amikor már mindenféle más eszköz csődöt mondott. Vajon ott tartunk-e már? Megpróbáltuk-e az eddigi kormányok mindent a leu árfolyamának javítása érdekében,

hogy ne kelljen a lebélyegzés kényeszereszközéhez nyulni?

Hogy mennyire nem történt meg minden, annak szembeszökő példája gabonakivitelünk. A kormány tudvalevőleg kötelezettséget vállalt, hogy a külföldnek és első sorban Franciaországnak óriási mennyiségű búzát és másnemű gabonát szállít. Ez a szállítás a legnagyobb mértékben már meg is kezdődött a rendelkezésünkre álló vi-ziutakon. Addig, amíg a gabonát feldolgozatlan állapotban exportáljuk, exportmalmaink, különösen a bánsgyalak, de a többi csatott területen levők is, képtelenek a teljes üzemük fenntartásához szükséges gabonát feltájszolni s idestova kénytelenek lesznek üzemüket feldolgozandó anyag hiányában vagy lényegesen redukálni, vagy teljesen beszüntetni. Miért nem ajánlkozott a kormány inkább lisztszállításra? Nemcsak azért, mert exportmalmaink bármely külföldi malommal képesek fölvenni a versenyt, hanem és főleg azért, mert először a lisztért jóval nagyobb árat fizet a külföld, mint a búzáért, másodsor a korpa megmaradna a belföldi állattenyésztés számára,

ami az idei száraz esztendőben különösen nagyfontosságu lett volna és harmadszor ezer meg ezer malommalbiztosította volna ezáltal a biztos megélhetését. Hogy ezzel a kormány nagy mértékben mozdította volna elő a leu árfolyamának javulását, nem szorult bővebb magyarázatra.

Rontja a leu árfolyamát az is, hogy forgalmunk még mindig nem elég intenzív és nem elég biztos. Micsoda képet nyer a külföld forgalmunk minőségéről és annak megbízhatóságáról, amikor rövid

Megkönnyítették Budapesten a lelkifizetést

(Kielégítik a bejelentett valutagényeket.)

BUDAPEST. Azok a panaszok, amelyeket csekély kivétellel az egész pénzvilág és a magyar kereskedelem a központosított devizatorgalom ellen állandóan hangoztatott, néhány nap óta enyhültek. Ugyanis a valutagénylők kérelmei már nagyobb megértésre találnak a Devizaközpont vezetősége előtt, másrészt pedig sokat javított a helyzeten az a körülmény, hogy a bejelentett kérelmek elbírálását egyszerűsítették. Mintegy két héttel ezelőtt a központ mellé külön im-

egymásutánban ugyanazon a helyen két óriási katasztrófát kénytelen feljegyezni a napi krónika? De fel lehetne sorolni még számos más példát is, amely a külföldön rontja a leu hitelét. Egyelőre azonban érjük be a fent idézett két kiváló példával annak a kimutatására, hogy nem devalválni kell a leut lebélyegzés által, hanem hogy meg kell szüntetni minden anomáliát, amely a külföldön károsan érezteti hatását valutánk árfolyamával szemben.

port-irodát állítottak fel, amely abból a szempontból vizsgálja felül a valutagénylők kérelmeit, hogy a behozandó árura szükség van-e? Az import-irodában a gazdasági érdekektől megbízottakat is helyet foglaltak és ennek működése eléggé mentes az adminisztráció formásgaitól, úgy, hogy míg ezelőtt sokszor hetekig tartott a kereskedelem és a gyár-iparosok kérvényeinek elbírálása, most az iroda fennállása óta néhány nap alatt elkészül a véle-

Az erdői szerelmi regény

A nyárutó ragyogásában megkezdődött a Petőfi-jubileum. Fél-egyházan volt az első ünnepség szeptember 8-án, Petőfi Sándor és Szendrey Julia esküvőjének hetvenötödik évfordulóján. Az overtűr regényes, megható, gyengéd, sokszor fájdalmas színekkel teljes, s az ünnepi forduló kezdetén Petőfi viharos életéből elsőnek az erdői lombok halk zugását halljuk. A lombhullató vadgesztenyék alatt visszasuhanak hozzánk a régi szerelmi történet fősei: a lángoló szemű költő, a karcsú, fekete-hajú Szendrey Julia, akinek alakját még most is finom homály borítja. Gazdag, büszke, széplelkű leány, később ünnepelt, híres feleség. Vajon szerte-e Petőfi? Hívjuk Jókainak: Petőfi bizony szerette volt.

1846. augusztusában Petőfi Papp Endre és Riskó Ignác hívására Szatmármegyébe utazott. Szeptemberben Nagyváradban beiktatták a szatmármegyei főispánt s ekkor Petőfi barátival a megye bálra utazott. A „Szarvas”-ban vacsoráztak s a költő itt ismerkedett meg az eredeti modoráról, különkedéseiről, szabadelműségéről és bravurjairól egyaránt híres Teleki Sándor grófnak később fontos sze-

rep jutott Petőfi házaságában. Hazay Viktor mutatta be Teleki Sándornak Petőfit, aki kimért, hideg udvariassággal üdvözölte a fiatal főurat. Később azonban forró barátság keletkezett közöttük. Riskó szállása átellenében volt Teleki Gábor aradalmi jószágigazgató lakásává. Petőfi Riskónál lakott s a Téreyek kertjében látta meg először Szendrey Julit, ki Térey Marival, a későbbi kedves postillon d'amour-ral séta-ált. A karcsú, hűbőfeketé, rövidre nyírt haja, éjsötét, ragyogó szemű, bizarr öltözködésű leány az első pillanatra mély hatást tett rá. Petőfi kérésére barátja kar-ronfogta a kék atillás, pörgekalános költőt és magával vitte a Téreyek kertjébe, ahol a lányok örömmel fogadták s Szendrey Julia megkérte, hogy írjon verset az emlékkönyvébe. Este újból találkoztak a megyei bálon, ahol Szendrey Julia az első csárdást Petőfivel táncolta. Erről a találkozásról Szendrey Julia többek között a következőket írta Térey Marinak:

Szombaton délelben jöttem. Petőfi, Papp Endre és Riskó is elmentek délután hat órakor. Ez a fő. Hogy jól mulattam, azt nevetéses volna még ide írnom is arról ugyanis bizonyos vagy, hogy

egy szóval, azaz hárommal: kedélyesen, erőlyesen, szívélyesen. Hanem figyelmet kérek! Furcsán érzem magamat: az a Petőfi gonosz egy fiu, oly szenvedélyesen tud az emberre nézni, hogy vi- gyázzon a baloldalára, különben annak ugys tűzes lakósa fellázad ellene.

A továbbiakban azt írja Szendrey Julia: „Igazán, ha nem ismerném magam jobban, azt hinném, hogy szerelmes vagyok.”

Petőfi szeptember 27-én újból átrándult Erdődre, ahol Julia hideg tartózkodással fogadta, úgy hogy Petőfi nehéz szívvel, szomorúan vált meg tőle. Pedig két nappal később Szendrey Julia naplót kezd vezetni és ezt a naplót így kezd el: „Oh, csak tudnám őt egy szeretőm, mint meny-nyire szerettem! ...” Ezalatt Petőfi egymásután írta Juliáról a szebbnél-szebb verseket. „Az ősz utolsó virágát” címen fizetbe rendezte és október 10-én magával vitte Erdődre s átadta Julának. Itt Julia tartózkodáson fogadja s Petőfi heves ostroma közben szomorúan jegy-zi meg, hogy jobb lett volna, ha sohasem találkoznak. Petőfi erre kijelentette, hogy többé sohasem látják egymást és elvált tőle. A leány a várkastély erkélyéről to-

bagtatta feléje zsebkenőjét. De a megyei tisztújításon újból találkoztak Téreyek házában s ekkor Julia búcsuzás alkalmával megvallotta Petőfinek, hogy szereti őt, de megkérte, hogy tavaszig ne látogassa meg. Ez idő alatt tisztában lehet azzal, hogy oly nagy-e Petőfi iránti szerelme, hogy dacolhat a szülői tilalommal. Szendrey Julia átyja, az erdői kastély tisztartója ugyanis Uray szolgabíróhoz akarta feleségül adni Julit. Petőfi Pest felé indul, néhány napot Debrecenben tölt, egy nap azonban levelet kapott Szatmárról és ebben egy ottani barátja azt írja, hogy Szendrey Julia férjhez megy.

Petőfi ez a hír mélyen elkésértette s ekkor történt ismert kalandja Prielle Kornéliával. A debreceni színházban Szigligeti „Két pisztoly” című népszínművét adták s mikor Petőfi belépett a színházba, az egész közönség érdeklődéssel fordult feléje. Prielle Kornélia a színpadról fellismervén a költőt, a darabba szőtt nótá helvett Petőfinek „A virágnak megtiltani nem lehet” című népdalát énekelte és tomboló tapsviliart aratott. Petőfi lelkesen rohant a fiatal színésznő öltözőjébe, egy nap mulva megkérte a kezét s Prielle Kornélia igen mondt.

mény a Devizaközponthoz, hogy általános termelési és fogyasztási érdekből javasolható-e a kért fizetőeszközök engedélyezése?

De nemcsak a kérelmek gyors elbírálásánál mutatkozik javulás, hanem a Devizaközpont is megváltoztatta eddigi politikáját és a legtöbb esetben 100 százalékgig elégíti ki a bejelentett valutaigényeket. Sőt a rövidebb elintézés kedvéért messzemenő joggal ruházza fel a bankokat és takarékpénztárakat. A kijelölt pénzügyezeteknek ugyanis újabban felhatalmazásuk van, hogy az osztrák koronára, márkára és leire bejelentett igényeket ők maguk előzetesen cenzurálhassák és ha a kérelmek jogosultságáról meggyőződtek, akkor e négyfajta idegen fizetőeszköze vonatkozó igényléseket nem kell külön előterjeszteniük, hanem ők maguk viszik be a kliringbe. A nemesvalutákra vonatkozólag előzetesen a bizottság mondja meg, hogy kintalhatók-e; a legújabb gyakorlat ezekre vonatkozóan is ugy alakult, hogy majdnem száz százalégra kielégítik az igényeket.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Keresztény fajvédelem.

(A magyar képviselők tömörülése.)

BUDAPEST. MA az egységes pártban ívet köröztek, amelyben az aláírt képviselők kötelezik magukat arra, hogy a keresztény nemzeti gondolat és fajvédelem ügyében minden kérdésben összefognak. Az ívet állítólag a Wolf csoport és Friedrich is aláírta. Ma értekezletet tartottak a keresztény politikusok és a következő kommunikét adták ki: A keresztény nemzetgyűlés képviselői keddi értekezletén elhatározták, — tekintet nélkül a pártállásra — hogy a keresz-

tény fajvédelmi gondolat törvényes uton való megvalósítása, valamint a keresztény magyarság pozíciójának megvédése érdekében kimondják a legszorosabb testvéri együttműködést. A „Magyar Hírlap” szerint a jelenlevő képviselőkön kívül még százan írták alá

Az aradi tűzoltóság hibái.

(A szombati értekezlet elé.)

Dr. Robu János főpolgármester 23-án délután 5 órára értekezletet hívott össze Arad város tűzoltó-fel szerelésének modern gépekkel való kiegészítése tárgyában. Az értekezlet előtt az aradi tűzoltóság hibáira akarunk rámutatni, amelyeknek a helyrehozására feltétlenül sürgősen szükség van. Az aradi városi tűzoltóság legnagyobb hibája az, hogy nem rendelkezik megfelelő számú szakemberrel mert hét-nyolcszáz lei fizetésért nem kap a város szakképzett embereket. Ezzel szemben az önkéntes tűzoltóság tagjai között mérnökök, elektrotechnikusok, gépészek és intelligens ipari munkások vannak, akik mint teljesen kiképzett tűzoltók működhetnek egy tűzkar-tasztrófánál. Dacára ennek az aradi önkéntes tűzoltóság szakvéleményét a város vezetősége sohasem kérte ki. Záray Jenő, az aradi önkéntes tűzoltóság parancsnoka már régebben előterjesztést tett a város vezetőségének, hogy az aradi tűzoltóaktanyában működő városi ipari munkások és az aradi kéményseprők az önkéntes tűzoltóságnak tagjai legyenek. A város vezetősége ezt meg is engedte és az önkéntes tűzoltóság parancsnoksága alatt megkezdődött a vá-

az elhatározást. Gömbös Gyula kijelentette a Virradat egyik munkatársának, hogy semmiféle átcsoportosulásról vagy kiválasztásról nincsen szó, csupán csak a nemzetgyűlés keresztény érzelmi pártjai a keresztény gondolat jegyében tömörülnek össze.

ros iparműhelyeiben dolgozó munkások és kéményseprők kiképzése. Azonban az egész dolog abba maradt, mert azóta személyzetváltás történt a kéményseprők és az ipari munkások között és az újonnan felvett munkások nem akceptálták a város vezetőségének rendelkezését. Az önkéntes tűzoltóság felszerelése jóval magasabb színvonalú, mint a városi tűzoltóságé. Az önkéntes tűzoltóság felszerelésének egy részét a városi tűzoltóság használja. A város vezetősége azonban egyáltalában nem méltányolja az önkéntes tűzoltóság önzetlenségét, mert évente összesen 7500 lei segélyt kap. Ebből a pénzből s abból a csekély jövedelemből, amelyet ritka alkalomkor önkéntes adományokból gyűjtenek össze, fizetik a 41 főnyi legénységet és 6 tisztet kivonulás alkalmával. Az önkéntes tűzoltólegénység farszto munkájáért személyenként 8 leit kap egy-egy kivonulásért. A legutóbbi tűzvész alkalmával a legénység 3 nap és 3 éjszaka dolgozott egyfolytában és a 8 leiert törökretette a ruháját és cipőjét.

Nagyon fontos a tűzjelző telefonok felállítása. A jelenleg működésben levő tűzjelző telefonok kezdetlegesek. Szükség van

arra, hogy a toronyi szolgálatot a város ismét megszervezze, mert a külvárosban történő tűzvész esetén telefon hiányában nem lehet kellő időben a tűzoltóságot értesíteni. Forgalmon kívül kell helyezni a lófogatós kocsikat és helyettük automobillra felszerelt tűzfecskendőköt kellene alkalmazni. A tűzcsepok száma szintén nagyon kevés Aradon. Szükség van még kerületi tűzoltóságok felállítására, amelyek kisebb esetekben azonnal hozzáfoghatnak a tűz oltásához. A színházban és mozikban feltétlenül be kell vezetni az inspekciós rendszert és mindenütt a tűzoltó személyzetten kívül egy megfelelő szakértellemmel rendelkező tűzoltótiszt is tartson szolgálatot. Fel kell szerezni a víztorony tetejére egy szirénát, amely bugó hangjával figyelmeztesse az összes tűzoltókat, hogy siessenek a helyszínre. Sürgős még a nagyobb ipari vállalatoknál a tűzoltóság megszervezése. A tűzoltóparancsnok havonként vizsgálja felül az összes gyárakat és ipartelepeket. Békéidőben az összes felsőbb iskolákban a diákság ki volt képezve a tűzoltószolgálatban. Ennek a rendszernek a bevezetése ismét aktuálissá vált. Nincs szükség arra, hogy a tűzoltóság létszámát emelje a város, nem jól fizetett szakemberek lenek és állandóan használják az önkéntes tűzoltóságot is magas felelő díjazás ellenében. A városi szabályrendelet kimondja, hogy tűz színhelyén a parancsnoki jogok kizárólag a városi tűzoltóparancsnok vagy annak helyettese és a rendőrhatalóság feje gyakorolhatja. A szabályrendeletnek ezt a pontját érvényesíteni kell. A 23-án tartan-

A házasságot rögtön meg akarták tartani, de nem akadt pap, aki kihirdetés nélkül megeskötötte volna őket. Prielle Kornélia Kolozsvárra utazott, azzal az elhatározással, hogy néhány hét múlva Petőfi felesége lesz. Később azonban megtudta a költőnek Szendrey Julia iránt való szerelmét, sokáig nem válaszolt Petőfi leveleire. Közben Térey kibékítette Petőfit Szendrey Juliával. Petőfi ugyanis 1847. április 7-én a következő levelet írta Térey Marrihoz:

„Tisztelt kisasszony! Bocsánatot kérek, hogy alkalmatlankodom, de rövidebb és biztosabb uton nem láttam e könyvet Sz. Julia kisasszony kezeihez szolgáltatni. Kérem kegyedet, méltóztassék átadni öneki s egyszersmind nevémben igen-igen boldog házaseletet kívánni, mert hallom, hogy férjhez megy. Kezét csókolva, szives emlékezetébe ajánlva magamat, vagyok a tisztelt Kisasszonynak alázatos szolgálja, Petőfi Sándor.” E levél nem volt eredménytelen, május 1-én Szendrey Julia megírta barátjának híres levelét, mely így kezdődik:

„Kedves Mari, Te, ki legjobban tudod, mennyire szeretem őt, elgondolható, őt láthatnom legnagyobb boldogságom volna.” Levelét így fejezi be: „Ha, mint Sándorom neje leszek boldogta-

lan, — mi csak tőle függ, lesz erőm tűrni mindent, mit reám küld az ég, de ha elszakasztanak tőle — így, veszve, veszve lesz minden számomra.”

E levelet Térey Mari elküldte Petőfinek, aki erre egyszerre Erdődön termett. Május 27-én már jegyesek, Petőfi pedig visszautazik Pestre, hogy házassága előtt még pénzvizonyait rendezze s jövendő háztartására minden előkészületet megtegyen. Ekkor adta el Emich Gusztávnak költeményeit ezeröttszáz forintért, 1847. szeptember 8-án, éppen fordulóján annak a napnak, mikor Petőfi és Julia először látták egymást, megtartották az esküvőt az erdődi várkapornában.

A tanukon kívül csak Julia édesanyja és Mariska huga — később Gyulai Pálné — volt jelen. Az apa meg sem csókolta leányát midőn esküvő után kocsiba ült, hogy Teleki gróf költői kastélyába mehessenek. Koltóra csak más nap érkeztek, mivel utközben eltörtött kocsijuk kereke. Éjjelre Nagybányán a fogadóban kellett maradniok, amibe egyébként a legjobb humorral nyugodtak bele különösen Petőfi: „Házasságom első éjét fogadóban! — írja utileveiben — nem hiába vagyok a csárdák költője.” Teleki Sándor Petőfi kívánságára az egész személyzetet elküldte egy időre a

kastélyból. Mikor Petőfi azt mondotta: „Egy lélek se maradjon”, Teleki azt felelte: „Szakács csak maradjon, mert enni mégis csak fogtok.”

A költői szép napok után Kolozsvárra ment az ifju pár, ahol fáklyászenével fogadták őket. Azután meglátogatták Arany Jánosékat Nagyszalontán és november 4-én Pestre érkeztek. Petőfi mint egyéves házasság is épp oly ábrándos szerelmi életet folytatott nejevel, mint egybekelésük első napjaiban. A látogatók egyszer sem léphettek szobájukba anélkül hogy Petőfit a pamlagon, vagy íróasztala mellett ülve, ölében Juliával, ölelkezve, csókolózva megtalálták volna.

De jött a szabadságharc. A márciusi napok előtti nagy mozgalmak s Petőfiék házaselete egy szerre megváltozott.

Szendrey Julia ezekben a napokban ott állott férje mellett, sőt ő volt az, aki lelkesítette és buzdította Petőfit. Március 15-ike előtti éjszakáról Petőfi ezt írja naplójegyzeteiben: „Az éj nagyrészt ébren töltöttem feleségemmel együtt; bátor, lelkesítő, imádott kis feleségemmel együtt, ki mindig buzdított áll gondolataim, terveim előtt, mint a hadsereg előtt a magasra emelt zászló. Azon tanácskoztunk, mit kell tenni, mert

az határozottan állt előttünk, hogy tenni kell és mindjárt holnap... Hátha holnapután már késő lesz.” Ez történt a március 15-re virradó éjszaka. December 15-én pedig, pontosan az áldott anyaság idejének megfelelően megszületett Petőfi Zoltán. A nagy költő szerencsétlen fia, aki kétségtelenül a forradalom és szabadság tüzeben fogant meg.

Az idők tragikus gyorsasága most már rohamosan vitte tovább az eseményeket és Petőfiék házasságát. A költőt a 48-as mozgalmak elragadták családjá melől. Szeptember 8-án, házasságuk első évfordulóján, az előrehaladott állapotban levő Szendrey Juliát egy időre hazavitte Erdődre, hogy ott leljen nyugalmas fészket, míg ő Erdélyben van. Később Debrecenbe vitte feleségét, ahol Petőfi Zoltán megszületett. Innen még egy időre visszatértek Pestre. Kitört a szabadságharc és 49. után Szendrey Julia Horváthi Árpád — későbbi férje — kíséretében Erdélybe indult, hogy élve, vagy halva megtalálja férjét. Még csak egyet, Szendrey Julia Petőfivel való házasságának évfordulóján, 1868. szeptember 8-án meghalt. Kisasszonynapján ismerkedtek meg. Kisasszonynapján keltek egybe és Kisasszonynapján követte férjét Szendrey Julia.

dó értekezletnek figyelmébe ajánljuk, hogy nemcsak modern felszerelésre van szüksége az aradi tüz-

Anglia még nem mozgósított.

(Az oroszok fegyverrel támogatják a törököket. — Kemal titkos megbízottai Berlinben.)

LONDON. Lord Grigg, Lloyd George magántitkára fogadta a sajtó képviselőt és azt a reményét fejezte ki, hogy Kemal basa, meghallván, hogy Anglia szükség esetén fegyveresen is föllép, az 1918-ban török részről is aláírt fegyverszüneti feltételek védelmére semmit sem fog tenni, ami e feltételekbe ütközik. Anglia felfogásában semminemű változás nem állott be. Katonai és tengerészeti szakértők meghallgatása után megtehtük intézkedéseinket, hogy szükség esetén Angliából erősítéseket küldhessünk ki. Tulajdonképpen mozgósítási parancsot még nem adtunk ki, de több gyalogsági zászlóalj és tüzérszázad utastást kapott, hogy esetleges azonnal való tudásra készen legyen. Repülőgépeket is elszállításra kész állapotba helyeztünk. Szóval — mondotta Grigg — minden óvatosságot megtehtünk de egyelőre még nem adtunk parancsot az indulásra.

LONDON. Sidneyből jelentik: A brit kormányának az ausztráliai kormányhoz intézett felhívását,

oltóságnak, hanem szívesen és lelkiismeretesen dolgozó, jól dotált szakemberek is kellenek.

hogy a tengerszorosokba küldjenek ausztráliai csapatokat, a sidneyi parlament fogja tárgyalni.

PÁRIS. Ferid bég, az angorai kormány párisi képviselője, a New York Herald tudósítójának a következő nyilatkozatot adta:

— A kemalisták csapatok meg fogják szállni Csanakot. A tengerszorosok ázsiai partján semleges zónát nem ismerhetünk el. Ezzel szemben a kemalisták Konstantinápolyban és a Gallipoli-félszigetnek a szövetségesek által való megszállását tovább sürhetnék. A kemalisták Csanaktól északra meg fogják vetni lábukat. Ázsiai parton idegen csapatokat nem sürhetünk meg de Konstantinápoly ellen nem vonulunk és a Dardanellákban nem keletkeznek új csapatok. Ha Kisáziát a görög csapatoktól teljesen megtisztítottuk, akkor majd leülünk a konferencia asztalához és tárgyalunk a békeről. A tengerszorosok szabadságát teljesen biztosítani kell. A kisebbségeket illetően hajlandók leszünk garanciákat adni.

Az oroszok

fegyveres támogatással biztatják a törököket.

BERLIN. A Northern News Service itteni képviselője, megbízható forrásból megtudta, hogy ez idő szerint a legszigorúbb inkognitóban Berlinben tartózkodnak Mustafa Kemal basa titkos kiküldöttel s hírtül hozták az orosz szovjetkormány berlini képviselőit, hogy Törökország semmiféle békekonferencián nem hajlandó megjelenni, ha arra teljes egyenjósággal nem hívják meg a moszkvai bolsevista kormány delegátusait, mert az angorai kormány becsületesen megtartja az 1921. márciusában a szovjetkormányval kötött megállapodását.

BERLIN. Csicserin, az orosz szovjetkörtársaság népbiztosa, a ki ezidő szerint Berlinben időzik, táviratot kapott, amelyben Kemal basa közli vele, hogy tartja a Moszkva és Angora között 1921. év márciusában kötött szerződést. Ennek a szerződésnek egyik pontja szerint Kemal csak Moszkvával egyetértőleg bocsátkozhat az antant hatalmakkal tárgyalásokba keleti kérdésekre vonatkozólag.

Csicserinnek az a szándéka, hogy a keleti értekezleten közvetítő szerepet játszik az antant és Törökország között.

BERLIN. A jegyzékben, amelyet Karachan orosz népbiztos lord Curzon angol külügyminiszterhez intézett, kifejti, hogy a szovjetkormány 1921. márciusában Moszkvában az angorai kormánnyal szerző

dést kötött s kimondta, hogy szabad átkelést biztosít a Dardanellákban minden nemzet kereskedelmi hajói számára, viszont elv gyanánt állította föl azt is, hogy a tengerszorosok közigazgatásának szabályzatait kizárólag azok az államok határozhatják meg, amelyek határosak a Fekete-tengerrel, nevezetesen Szovjet-Oroszország, Törökország, Ukrajna és Georgia. Ugy szól a szerződés, hogy az érdekelte országok ezt az elhatározásukat még túnyomó erejű szárazföldi vagy tengeri hadműveletekkel szemben is meg fogják védelmezni. Ilyen körülmények között az orosz szovjetkormány már eleve kimondja, hogy a tervezett velencei konferencia bármiféle döntését nem ismerne el és a legnagyobb rokonszenvérről és egyben fegyveres támogatásról biztosítja Törökországot, amely függetlenségét védelmezi az igazságtalan sévrest békeszerződés ellen. Hangoztatja a jegyzék, hogy az orosz szovjetkormány csak olyan feltételeket hajlandó elfogadni, amelyek a török nép nemzeti méltóságához és függetlenségéhez méltóak, ilyen értelemben kész bármiféle tárgyalást elősegíteni, de kételkednie kell benne, hogy az antante hatalmak a keleti konfliktust békésen akarnák megoldani.

LONDON. Az Internacional News Service jelentése szerint Kemal basa megbízottai megjelentek a nagyhatalmak kormányainál és

közölték, hogy az angorai kormány nem vesz részt olyan tárgyaláson, amelyre az oroszokat nem hívják meg. Erre a lépésre az oroszokkal kötött szerződés kötelezi az angorai kormányt. Az oroszokkal való együttműködés egyéb

Kemal Konstantinápoly ellen vonul.

LONDON. A Daily Telegraph konstantinápolyi levelezője angol katonai körökből úgy értesült, hogy Kemal komolyan veszi fenyegetéseit. A hadsereg zöme az előnyomulással járó fáradalmak dacára igen jó állapotban van és a Dardanellák ellen vonul. Kemal 70 ezer embert küld az ütközetbe. Főcélja az lenne Kemalnak, hogy a török csapatok közeledésére Konstantinápolyban és Tráciában fölkélesek törjenek ki. A török békefeltételeken nem történt változtatás, Kemalék továbbra is a régi országhatárok teljes függetlenségét követelik.

LONDON. A Daily Telegraph londoni tudósítója magas katonai személyiségektől úgy értesült, hogy Kemal basa a szövetségeseknek ultimátumot fog átnyújtani, amelyben azt követeli, hogy a szövetségesek hat napon belül ürítsék ki Konstantinápolyt. A helyzetet kritikusan tartják, mert Kemal komolyan gondol szándékának megvalósítására. Rendkívül nagy hadsereg már utban van Konstantinápoly felé és már az európai részen is 70 ezer főnyi serege áll. Magában Konstantinápolyban máris nagy a polgári ruhás török tisztek száma, kémszolgálatot teljesítenek Kemal részére.

Selyemgyár lesz a Széchenyi-gőzmalom helyén.

(Az igazgatóság terve. — Felebbezés a lebontás elrendelése ellen.)

A város közigazgatási bizottsága — amint megírta az Aradi Közlöny — legutóbbi ülésén elhatározta, hogy utasítja a Széchenyi-malom igazgatóságát, fogjon hozzá a leégett malom újraépítéséhez, vagy pedig két hónapon belül bontassa le a csonka falakat, mert a falomladékok bedőléssel fenyegetnek. A Széchenyi gőzmalom igazgatósága ma felebbeztetést nyújtott be a város vezetőségéhez a bizottság határozata ellen. A felebbezés igen érdekes adatokat tartalmaz a gőzmalom igazgatóságának jövő terveiről. A felebbezés először is tiltakozik az ellen, mintha a malom falai ledüléssel fenyegetnének. Az igazgatóság ugyanis szakértőkkel megvizsgáltatta a leégett malom falait és a szakértő mérnökök és építésszek véleménye szerint teljesen ki van zárva, hogy a gőzmalom falai bedőljenek vagy pedig a falakról tégladombok hullanak le, amelyek életveszélyessé tennék az ottani tartózkodást. A gőzmalom falai ma is a legszilárdabban állanak és teljesen ki van zárva az, hogy a legnagyobb vihar vagy rázkódítás következtében a falaknak baja történjen. A gőzmalomot 1850-ben építették fel és már akkor is nagy

ként a kisázsiai török lakosság körében nem kelt kedvező benyomást. Az angorai kormánnyal gondot okoz, hogy az oroszok nagymennyiségű pénzt szórnak a török lakosság közé, csak hogy szimpátiát keltsenek a maguk számára.

LONDON. A mai minisztertanács véglegesen határozott azokról a rendszabályokról, amelyeket akkor alkalmaznának, ha Kemal komolyan fellépne. Elhatározták, hogy semmiesetre sem engedik meg a kemalisták átkelését a békefeltételek megállapítása előtt. Az angol kormányt azonban kielégíti az is, ha a törökök átkelési kísérleteit szükség esetén pusztán tengeri akcióval akadályozzák meg. A minisztertanács után lord Curzon külügyminiszter Párisba utazott, hogy érintkezésbe lépjen Poincaréval. Párisba várják Beatty angol tengergyermagyot is.

RÓMA. Az olasz kormány jegyzéket intézett Angliához, hogy szükség esetén az olasz csapatokat még Konstantinápolyból is visszavonja, azonban a legnyomatókóbban állást foglal a tengerszorosok szabadságának biztosításáért. Az angol külügyi hivatal Párisban és Rómában azt javasolta, hogy a három nagyhatalom közös flottademonstrációt rendezzen Kemal basa ellen. Páris és Róma azonban ezt a javaslatot visszautasította.

NEWYORK. A Reuter ügynökség jelenti, hogy Kemal basa a szövetségesektől felhatalmazást kért Trácia megszállására, hogy a görög uralom alól felszabadíthassa a muzulmánokat.

sulyt helyeztek arra, hogy az épület teljesen szilárd legyen. Az épület boltozatosan van felépítve, favázak nélkül és a téglafalak jókarban vannak. Vakolat nincs rajtuk. A malom összes falait megvizsgálták és a legkisebb repedést sem észleltek rajtuk. — Az igazgatóság kéri a város vezetőségét, hogy a bizottság által előírt két hónapos határidőt a lebontásra vagy a felépítésre hállassza el, mert a malom igazgatóságának igen fontos tervei vannak a Széchenyi-gőzmalom telkével. A malom igazgatósága egy iparvállalatot szándékozik létesíteni a gőzmalom helyén, amely teljesen félezagnótló lenne Romániában. Az iparvállalat megszervezése folyamatban van és már tárgyalások folynak az építkezésekről. Kizárólag csak arról lehet szó, hogy az építkezést nem két hónapon belül kezdenék meg, hanem megvárják, míg a tárgyalások befejeződnek és a gazdasági viszonyok is előnyösen fogják befolyásolni az építkezés megkezdését. A városnak semmiesetre sem érdeke, hogy a csonka falakat most lebontsák és a nagy üres telek kihasználatlanul álljon a város centrumában. Az igazgatóság a jelenlegi jó állapot

levő, szilárd faltömböket fel akarja használni az ipartelep építésére, amelyhez igen valószínű, hogy a tavasszal hozzáfognak. Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste Tenner Lajost, a Széchenyi-gőzmalom igazgatóját, aki az iparvállalat alapítási tervéről a következőket jelentette ki:

— A Széchenyi-gőzmalom igazgatója már régebben tárgyalásokat folytat különféle érdekeltségekkel egy nagy ipari vállalat létesítésére. A tárgyalások már

Az aradi gyorsvonal katasztrófia.

(Ismét leszakadt a prahovai hid. — Egy aradi sebesült.)

Nemrég hírt adott az Aradi Közlöny arról, hogy a bucarestii aradi gyorsvonalat a prahovai hidon rémes katasztrófa érte. Tegnap megismétlődött az aradi gyorsvonal szerencsétlensége nem messze a multkori katasztrófia színhelyétől. Az első értesítést Jura aradi állomásfőnök kapta és úgy szökött, hogy a prahovai hid leszakadása miatt az arad-bucurestii gyorsvonal nem Teiusion (Tövisen), hanem Orsován és Te mesváron át érkezik Aradra. A közlés szerint a hidon keresztül haladó gyorsvonal egyrésze a vízbe zuhant.

Hogy történt a katasztrófa?

A Rador távirati ügynökség a következőket jelerli:

Az arad-bucurestii közötti közlekedő gyorsvonalat tegnap újabb szerencsétlenség érte. A szerencsétlenség színhelye újból a Prahova hidja volt, amely a teljes sebességgel robogó vonat alatt leszakadt. A tegnapi katasztrófa azonban nem a régi komorniki hidnál történt, mert ezt időközben megjavították, hanem ettől mintegy háromszáz méternyire a Cosada és a Larga völgy között. Az itt levő alagút bejárata előtt van egy nagyobb hid, amely a völgyben futó Prahova folyócska két partja köti össze. A hid, amely már rozoga állapotban volt, mintegy negyven méter hosszú magas oszlopokon nyugvó alkotmány. A szerencsétlenség a Bucurestiből délelőtt 10 óra 15 perckor elindított Bucurestii-Budapest gyorsvonalat érte, délután 1 óra 30 perckor. A vonat a hid felé teljes sebességgel robogott s előtte fékezni kezdett, hogy az alaguton áthaladhasson. De ahogy a hidra ért, a hid megingott, majd hirtelen megrázkódott és nagy recesséssel leszakadt, ugyanekkor a hidra felmenő vonat kettészakadt. A mozdony, szerkocsi és podgyászok a vízbe zuhant, míg a többi kocsik megtorlódtak.

Az utasok között nagy pánik keletkezett, sokan leugráltak, jajveszékelték az összetorlódtott kocsik között. Tekintettel arra hogy a szerencsétlenség világos nappal történt, azonnal meg lehetett állapítani a katasztrófia nagyságát. A vonat lezuhanása után minden intézkedés megtörtént a mentési munkálatok megkezdésére. Az eddigi jelentések három-négy halottról és 10-12 sebesültről számolnak be. Egy asszony látgerince kettétört és azonnal meghalt. Schüller Mária, egy aradi nő a fején megsérült. Az egyik mozdony vezető sebesülése életveszélyes. Egy ismeretlen férfinak a

olyan stádiumban vannak, hogy igen rövid időn belül teljesen befejeződést nyernek. A Széchenyi-gőzmalom helyén valószínűleg rövid időn belül textil- és selyemgyár fog létesülni. Hasonló gyár Romániában nincsen, ezért a városnak érdeke, hogy ne görditsen akadályt a selyem- és textilgyár alapítása elé. A gyár több ezer munkásnak ad majd biztos megélhetést és Arad város kereskedelmi forgalmát, jelentőségét nagyban fogja előmozdítani.

lábai az összetorlódtott kocsi-részek közé kerültek s a férfi levágott lábakkal esett a pályatest mellé. A mentési munkálatok teljes erővel folynak.

A visszadirigált aradi vonat.

Ma reggel kellett volna megérkeznie Aradra a bucarestii gyorsvonalnak, amely azonban Orsován át kerülő téve, csak déli 12 órakor jutott be az aradi állomásra. A gyorsvonal utasai nem tudtak részleteket a katasztrófaról. Elmondották, hogy a vonat tegnap délután eljutott Ploestii, ahonnan azonban visszadirigálták Bucurestibe. Itt megtudták, hogy az arad-bucurestii gyorsvonal szerencsétlenség érte a Prahova völgyében a multkori katasztrófia színhelyétől hat kilométernyire. A mostani szerencsétlenség színhelye közel van Cormarnic állomáshoz. Itt egy rozoga fahíd volt, amely leszakadt. Ekkor a vonat kettészakadt és a mozdony, szerkocsi és a vonat elején levő kocsik a patakba zuhantak. Utközben két segélyvonattal találkoztunk.

Egy százados tragédiája.

(Hogy lett öngyilkos Apáthy László?)

BUDAPEST. Apáthy László tüzérszázados a honvédelmi miniszterium egyik referense az első és második nyugatmagyarországi mozgalom egyik vezetője tragikus körülmények között hunyt el a napokban. Fanatikus rajongólelkű magyar volt Apáthy, aki hevülékenységében mindent kockára vett és így lett irányítója a legutóbbi nyugatmagyarországi akciónak. Ebből az akcióból kifolyólag tartóztatta le a katonai ügyészség és ezenkívül a függetlenséért vádját is emelte ellene, mert a mozgalomból kifolyólag afférje támadt egy ezredessel. Apáthy öngyilkosságát úgy követte el, hogy tompa zsebkését a falnak feszítette és mellel belerohant a késbe, amely azonban nem tudta áttünni a szívére, mire rántotta a tompa zsebkést a falból és balkarján szétrombolta vele az ütőereket úgy, hogy balkarját amputálni kellett. Baját súlyosbította, hogy a kórházban tüdőgyulladást kapott. Az orvosok szerint a tüdőgyulladás ölte meg. Az egységes párt legutóbbi értekezletén már szigorú vizsgálatot követeltek ebben az ügyben. Apáthy szegény ember volt, aki tisztí fizetéséből

élt, sőt abból édesanyját és hugát is eltartotta. Apáthy mindössze 32 éves volt.

Irodalom és művészet.

Uj bérlet a színházban.

(Premiér- és operabérletek.)

A városi színház igazgatósága engedve a színházjáró közönség tömeges kérésének, 1922. szeptember 26-ikától, hétfőtől kezdve 40 előadásra premiér- és operabérletet hirdet. Ezen újfajta bérlettel, mely már az összes erdélyi nagyobb színházknál két év óta be van vezetve, a színház igazgatósága módot akar nyújtani a közönség ama rétegének is a színházbajárára, amely csak egy-egy előadásokra, érte a premiér- és operareprizekre kötheti le magát. Tekintettel a színház óriási anyagi kiadásaira, a premiér- és operareprizek előadásai 20 százalékkal magasabb helyárak mellett lesznek megtartva. A színház igazgatósága úgy, mint a rendes bérleteknél, a premiérbérletet is 10 százalék árkedvezményben részesíti. A bérletárak két részletben fizetendők: az első részlet a bérlet átvételekor, a második részlet december elsején.

Premiér és opera helyárak. Földszinti vagy elsőemeleti nagy páholy napi ár 192 lei, bérleti ár 40 előadásra 6920 lei, I. em. közép nagy páholy 192 = 6920 lei, földszinti, vagy elsőemeleti kis páholy 156 = 6200 lei, II. em. kis páholy 108 = 4280 lei, zsölye 0, 1., 2., 3., 4. és 5. sorokban 36 = 1300 lei, Tamlásszék 6., 7., 8., 9. és 10. sorokban 30 = 1080 lei, Zártszék 11., 12. és 13. sorokban 26 = 940 lei, II. em. erkély 1. sor 22 = 800 lei, II. em. erkély 2. és 3. sor 16 = 580 lei, II. em. 4. és 5. sor 12 = 440 lei, III. em. első sor közép 12 = 440 lei, III. em. többi sor 7 = 260 lei, karzati állóhely 3 lei. Ugy a premier, mint a rendes bérleti előadásokra előjegyzéseket elfogad a színház igazgatósági irodája és a jegypénztár naponta d. e. 9-12-ig és délután 3-5-ig. Róna Dezső, a városi színház igazgatója.

* **Heti műsor.** Csütörtök: Hamburgi menyasszony. B. bérlet. Premier szereposztásban. Péntek: Hejehuja báró. C. bérlet. Horváth Mici, Galetta, Balogh Böske felléptével. Szombat: Vig. özveggy. A. bérlet. Horváth Mici, Galetta Ferenc felléptével. Vasárnap d. u. Cigányprimás.

* **A színházi iroda hírei.** A Hamburgi menyasszony. Az utóbbi idők operett-újdonosságai közül a legértékesebb: A Hamburgi menyasszony. Pekár Gyula kölcsönkért. kastélyának alakjai elevenednek meg a színen s a darab librettója csodálatos szépen adja vissza a regény eredeti meséjét. Vincze Zsigmond zenéje nagyszerűen simul magyaros motívumaival a librettóhoz s a darab budapesti és aradi bemutatója megérdemelt sikert aratott. Az aradi bemutatóra óriási gonddal készült a társulat, sorozatos előadásokat is ért el, de a közönség óhajára csütörtök este ismét műsoron van. Csütörtök este premier szereposztásban megy a darab: a női főszerepét Horváth Mici játssza, akinek toaletti már a bemutatón nagy feltűnést keltettek. Balogh Böske a darab második felvonásában szenzációs shimmy paródiát táncol, csodálatos ügyességgel. A vezető férfiszerepét az aradi közönség kedvenc művésze:

Galetta Ferenc játssza. — Hejehuja báró. Régi, sikereiben gazdag operettet elevenít fel péntek este a városi színház. A Hejehuja báró a mult szezonban slágerdarabja volt az összes színházaknak, ujszerű, szép, finom meséje, pattogó, melodikus muzsikája feltűnést keltő nagy sikert aratott. A színház szokatlanul pazar kiállításban hozza színre a darabot s a szerepek kiosztására is nagy gondot fordított az igazgatóság. A címszerepét Galetta Ferenc játssza, aki a darab budapesti premierjén is a Hejehuja bárót kreálta. A női főszerepét a közönség kedvenc primadonnája: Horváth Mici játssza; Balogh Böske pedig Madame Gallipeux szerepét fogja alakítani. Vasárnap délután Cigányprimás kerül színre mérsékelt helyárakkal.

* **Az elnökne öngyilkossága.** Kedden este a vaskos pikantériájú „Az elnökne öngyilkossága” című francia vígjátékot adták a színházban, még pedig elsőrendű előadásban. A közönség nagyon jól mulatott, amiről hangos bizonyosságot tett az a minduntalan felharsogó kacagás, amellyel a publikum az előadást kísérte. A főszerepben viszontlátták az aradiak régi kedvencüket, Novák Irént, akinek színjátszó kvalitásai, mióta nem láttuk, nemhogy csökkentek volna, hanem még fokozódtak. A művésznő sok meleg tapsot és gazdag virágajándékot is kapott. Kitűnő partnere volt Szántó Jenőben, aki a törvényszéki elnök szerepét játszotta sok intelligenciával és igen finom nüanszirozással. Szendrői Mihály rendkívül elegáns miniszter volt, aki a nagyberek nagy gyöngéit kitűnően pointírozta. Elsőrendű volt Jávor Alfréd osztályfőnök alakítása is. Arcjátéka, mozdulatai és hanghordozása rutinizott színészre vall. Gergely Gizi Gobette szerepében nemcsak a minisztert, hanem az aradi közönséget is meghódította. Szép megjelenésű, temperamentumos színész, aki bizonyára még sok élvezetes estét fog szerezni az aradi publikumnak. Harmath Mária is becsületesen játszotta meg szerepét, de angol kiejtése kifogásolható. De ezt éppen csak megemlítjük, elvégre magyar színész. Selmeczi Mihály Mária-alakításával csak nőveite sikereinek számát. Kisebb szerepekben jók voltak Tökés Anny, Inke Rezső, Darvas és Olasz. A keddi est is annak bizonyossága, hogy a társulat idei összeállításában sokkal alkalmasabb beszélő darabok előadására, mint tavaly. (s. j.)

Az idegeneknek huszonnégy órában belül jelentkezni kell.

Az aradi állambiztonsági hivatal ma elrendelte, hogy minden Aradra érkező idegen állampolgárságu egyén 24 órában belül feltétlenül jelentkezni tartozik a sziguranca. Nem jelentkezés esetén az illetőt a sziguranca haladéktalanul átkiséri a határon és megindítja az eljárást szállásadói ellen. Popescu Haralamb, az aradi sziguranca főnöke kijelentette az Aradi Közlöny munkatársának, hogy semmiesetre sem veheti a sziguranca figyelembe azt, hogy egy idegen állampolgár az előírt határidőn túl csak egy órával is jelentkezik. A sziguranca nem akceptál semmiféle védekezést, mert aki pontosan nem alkalmazkodik a rendelkezésnek, az ellen az állambiztonsági hivatal kénytelen az előírt módon eljárni.

Hogy áll a leu?

Szeptember 20-án fizettek 100 leiórt

Bucaresti Jo
leiatas szerint 7-95
Bpesti Jelen
tas szerint 8.— frankot

Budapesten 1625 koronát

Newyorkban 60 centet

Berlinben 940 márkát

Belgrádban 45.75 dinárt.

A Hadiárvékat Gyámoltó Egylet parkünnepéle.

(Goldis Lászlóné nyilvános közszönete.)

A vasárnap délután és este lefolyt parkünnepély eredménye mély hálára kötelezi a hadiárvékat gyámoltó egylet vezetőségét Arad közönségével szemben. Az aradi társadalom vallás- és nemzetiségi különbség nélkül sietett segédkezni és hozzájárulni az emberszerető cél eléréséhez. A társadalom minden rétege vetélkedett az adakozásban. Első helyen kell említenünk a „Fehér Kereszt” gyermekvédő egyesület és „Polgári nőegylet” nemes segélyét. A Laczay Endréné vezetése alatt berendezett sátorban közreműködtek: Kirtzig Gizáné, báró Neuman Alfrédné, Vojtek Kálmán né, Martzy Béláné, dr. Szalay Károlyné, báró Bofius Zsigáné, Alföldy Pálné, Stauber Józsefné, dr. Stauber Andorné, Szendrey Mihályné, Kohlmann Gyuláné, Müller Sándorné, Faragó Gyuláné, Csillag Lajosné urasszonyok és Probszt Böske, Faragó Magda, Heinrich Szala, Németi Irma, Stauber Mancsi, Barbura Iris kisasszonyok. Az eredmény 3000 Lei.

A szüreti sátorban dr. Beles Jenőné vezetése alatt hozzájárultak és résztvettek: báró Nopcsa Elekné, Vásárhelyi Janka, Feszler Gyuláné, dr. Robu Jánosné, dr. Pascutiu Szilviuszné, dr. Costina Jenőné, Petruczné, Boncu Vazulné, Dirlea Lászlóné, Bratoianu Örnagné, Ileana Jantumé, Crainic Lukrécia, özv. Vitauskáné, Nichi Lázárné, özv. Gilhuber Szilviuszné, Rázel Józsefné, Molnár Lászlóné, dr. Traitler Anjorné, Schlechta Gusztávné, dr. Jegessy Károlyné. Az eredmény 2870 lei.

A trafik sátorban szorgoskodtak Lázár Cornélné, Popovici Györgyné és Bejanné vezetése mellett Stoica Ilona, Lázár Délia, Nasta Lucia és Popovici Lucia kisasszonyok. Eredmény 4622 lei.

A tombola szervezésében és az elárusításban résztvettek Ursu Raduné, Jonapné és kedves leánya Sándor és Suba kisasszonyok, Bejan, Catana és Mihuczura. Eredmény 3873 lei. A cukrászdát vezették Dimitriu és Tatu urasszonyok Olariu és Cornea kisasszonyok segédkezése mellett. Eredmény 1525 lei. A virsli, sör és borsátor rendezésében és a kiszolgálásban résztvettek dr. Márkus Mihályné, Mladin Miklósné, Pocatcián Mihályné, Nastané, Mihulin Miklósné és Costea Györgyné. Eredmény 1689 lei 50 bani. A cigánysátorban jószolgát s kártyát vetettek Arjocané, Blaga Nestorné urasszonyok és Lupsa és Balaban kisasszonyok. Eredmény 1146 lei. Külön sátorban árusítottak török kávé

rök kávé Marinescuné, Georgescu ezredesné urasszonyok és Marinescu, Dirlea és Kovacsevics kisasszonyok. Eredmény 1591 lei. Meleg ételeket szolgáltak ki a kioszkban Moldovan, Suiaga, Georgevici és Spatar urak. Eredmény 1200 lei. A karikadobás 500 leit, a rulet pedig 12.175 leit jövedelmezett.

Részt vett az ünnepeylen Xenopol nagy román történetíró akkor Aradon tartózkodó özvegye is, aki a kis hadiárvék táncmutatóványa után ezek részére 1000 lei adományt juttatott az egylet vezetőségéhez. Külön pénzádományokkal járultak a nemes célhoz özv. Kánya Sándorné 500, Kornis Ödönné 200 és dr. Ispravnic Szeverné 100 lejjel. A kora reggeli órákban Német Jánosné adta az első szerencsepénzt 40 leit. A beletti díjakból befolyt 5770 lei és a

marosparti székek után 270 lei. Az összjövedelem 42.071 lei 50 bani. A szép anyagi és erkölcsi sikerhez a fentebb megnevezett urasszonyok, kisasszonyok és urakon kívül hozzájárultak mindazon tisztelt cégek, urnők és urak, akik különböző tárgyakat, bort, sört, szőlőt, szivart, cigarettát, süteményt és egyebeket ajándékoztak valamint a rendkívül előzékeny és bőven adakozó közönség, mely parkünnepélyünket meglátogatta. A Dolj ezred kitűnő zenekarát ingyen bocsájtotta rendelkezésünkre. Az aradi tanítói kar a legnagyobb előzékenységgel állott az ügy szolgálatába. Fogadják mindnyájan a hadiárvékat gyámoltó egylet legmélyebb hála és köszönetét. Arad, 1922. szeptember 20-án. Goldis Lászlóné, az egylet elnöknője.

Románia áttér az aranyvalutára.

Érdekes pénzügyi térv. — Aradi bankigazgatók nyilatkozata.

A jugoszláviai „Vajdaság” bécsi tudósítója ottani pénzügyi körökben érdeklődött a közepéurópai valuták várható alakulásáról. Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztője ma beszámolt a mértékadó helyről kapott információkról. A jugoszláv és román pénzre vonatkozó nyilatkozatok így hangzanak:

Jugoszláviában a helyzet tulajdonképpen attól függ, hogy mennyiben fogják folyósítani az amerikai Blair csoporttal lekött dollárköcsönt a Nemzeti Bank dinártámogató intervenciójának céljaira. Plavsics Dusán a délszláv állam valutágyi diktátorának intézkedéseitől, melyek kétségtelenül korlátozni fogják a valutaforgalom eddigi sovány szabadságait is, hivatalos körökben igen sokat várnak.

Egyenesen szenzációszámba mennek azok az események, melyek a román valutapolitika terén készülnek. A román kormány Blanc Aristid tervei szerint a külső és belföldi államadósságok konverzióját és a lei lebellyegzését készíti elő. Ez a hatalmas pénzügyi operáció

az aranyértékű leire való áttérést jelentené.

A lebellyegzés kulcsa ennek megjelölően a 4:100 arány volna.

A lei értékének stabilizálására irányuló érdekes tervet az Aradi Közlöny munkatársa ma bemutatta több aradi bankigazgatóknak, hogy véleményüket és hozzászólásukat kikérje. Fodor Gyula, az Aradmegyei Takarékpénztár vezérigazgatója a következőket mondotta munkatársunknak:

— Nem tudom, hogy mennyire hiteles ez a feltétlenül érdekes közlés, azonban ha tényleg igaz volna is az a terv, hogy a lei lebellyegzésével arany valutára tér át a kormány, még mindig nagyon korai lenne a terv megvalósításáról beszélni. Sok előzmény kell az ilyen nagyszabású pénzügyi tranzakció keresztülviteléhez, különösen a lebellyegzés végrehajtása nagyon kö-

rülményes. Több országban felmerült már a lebellyegzés terve, Ausztriában hosszú idő óta gondolkodnak erre, de mindeddig még sehol sem valósították meg. Lebellyegzés után a pénznek aranyértékre való emeléséről csak akkor lehetne szó, ha a valuta már stabil és nincsen állandó ingadozásnak kitéve. Ki nyújthat ma biztosítékot arra, hogy nem következhetik-e be később egy újabb lebellyegzés szükségessége? Elsősorban csak a belső gazdasági életkifejlesztésével és organizálásával lehet a lei értékét emelni, a lebellyegzésről s az arany értékre való áttérésről rá érünk akkor beszélni, ha majd jóértékű és stabil lesz a pénzünk és úgy a belső, mint a külső gazdasági állapotok konszolidálódnak.

László Dezső, a Marmorosch Blanc et Comp aradi bankfiókjának igazgatója a következő nyilatkozatot adta:

— Blanc Aristid kérdéses tervének fejtegetését még nem olvastam és a tervezet eszmemenetét sem ismerem. A lei lebellyegzésére és az aranyértékre való áttérésre vonatkozó véleményem az, hogy a jelenlegi pénzügyi viszonyok között ilyen nagyhorderejű állami finansziális tranzakciók a közeljövőben nem várhatók. Az régi terve a kormánynak, hogy különösen a külföldi adósságokat konvertálja. A kormány ezirányu működésének eredményei a lei javulásában is visszatükröződött. Nem hinném, hogy a közeli időben más valutára térnénk át, mert ennek a kérdésnek rendezése szorosán összefügg az általános európai valutáris helyzettel, hol generális valutareformációra számíthatunk és lehetséges, hogy ennek megtörténte után Románia is áttér az aranyvalutára bázisára.

A többi aradi pénzemberek is, akiket megkérdeztünk, korainak tartják a devalvációt és az arany valutára való áttérés tervét. Hivat-

koznak Csehországra, amely előbb felemelte valutájának értékét, mielőtt az aranyvalutára vonatkozó tranzakciónak beszélni kezdett. Általános vélemény az, hogy előbb konszolidáció útján a lei értékét kell felemelni megfelelő nivóra.

Érdemesnek tartottuk Blanc Aristid tervével részletesen foglalkozni, mert a külföldi sajtó is megemlékezett róla és bizonyára hozzájárul ez a terv is pénzünk javulásához azáltal, hogy a lei iránt a külföld bizalmát felébreszti. Ami pedig a terv megvalósítását illeti, a kisantantnak a közeljövőben Prágában tartandó pénzügyi értekezlete ezt a kérdést is megoldja.

A Neuman-ház volt lakói lakást kapnak.

(Lebontották a ledőléssel tenyegető falakat.)

Ma délelőtt megjelent Marcus Mihály dr. prefektus előtt a Neuman-ház volt lakóinak küldöttsége, hogy az új lakások kérdésében a prefektus intézkedését kikérje. A prefektus holnap, csütörtök délelőtt tíz órára kérette magához a küldöttséget, amikor a Neuman-ház lakói elhelyezésének kérdéséről részletesen megvizsgálja és megteszi a szükséges gyors intézkedéseket.

Az összeomlott épület romcsinák elszállítása már nagyban folyik. A törmeléseket az Óvár-térre szállítják a Munkás Otthon mellett levő utca feltöltésére. Vandracsek Ignác építómester, mint azt az Aradi Közlöny már jelezte, tegnap délután már ledöntötte a Tabajdy utca felé a sarokrészen még megmaradt csonka részt és ma már lebontották a Pannonia- és a Steinitzer ház felé eső oldalakon leomlással fenyegető tüzfalakat, úgy, hogy egyelőre az épület egyik része sem fenyeget beomlással.

Ma kiásták a törmelések közül és elszállították az Aradmegyei Takarékpénztárnak azt a nagy pánccsokrényt, amely a legnagyobb tűz alatt két vassinen állott a levegőben és szombaton lezuhant. A pénzszekrényt, amelyben több százezer lei értékű aprópénz van, holnap délelőtt nyitják fel a hatóságok személynél.

Ma délelőtt Berta Károly az udvar felőli ajtón át kihozatta ültetéből pénzszekrényét, amelyben mintegy tizenkétezer lei készpénz volt. Az irodahelyiség egyéb berendezését, amelyben a pénzszekrény volt a tűz elhamvasztotta. A Schwartz-féle pálinkaüzletben nagyobb károkat okozott a szombati beomlás és az is, hogy a házégés alatt feltörték a vasredőnyt. Pálinkát, dohányárut és készpénzt loptak el. Gritta Ovidiu rendőrprefektus erélyes nyomozást indított a tolvajok kézrekerítésére és a kezébe vette a tüzesetpre vonatkozó vizsgálatot.

HIREK.

Vilmos excsászár esküvője.

BERLIN. Vilmos excsászár esküvője novemberben lesz menyasszonyával Schönau-Carolat Hermina született Reuss hercegnővel. Az excsászár fiai és leányai mindent elkövettek, hogy ezt a házasságot megakadályozzák, de fáradozásuk hiábavaló volt. A német legitimisták is küldöttséget menesztettek az excsászárhoz, hogy erről a házasságról lebeszéljék, azonban az excsászár a küldöttség vezetőjét, Oldenburg-Januschaut csaknem kidobta. A menyasszony 35 éves és tavaly lett özvegy. Négy gyermeke van. Az elmúlt év nyarán került a hollandiai Doornba, Vilmos excsászár tartózkodási helyére, ahol azt mondják okosságával és rendkívül kellemes csevegőképességével nyerte meg az excsászár vonalmát.

— Lapunk legközelebbi száma a csütörtöki gör. kel. román egyházi ünnep miatt szombaton jelenik meg.

— Lemondott hatósági orvosok. A megyei orvosi hivatalhoz két körorvos lemondása is érkezett, úgy, hogy a megyében úresedésben levő orvosi körletek száma háromra szaporodott. Dr. Muscan Valér chisineui (kisjenői) körorvos azért mondott le, mert Németországba megy hosszabb ideig tartó tanulmányra. Az orvosi hivatal egyelőre Frankó György dr. ottlakai körorvosot rendelte ki helyettesítésre Chisineura. Ugyan csak lemondott állásáról dr. Oprisa Pál tornyai körorvos, aki Chisineun kezd magánorvosi gyakorlatot. Az orvosi hivatal mind a két orvosi körletre kírta a pályázatot, amely október tizenötödikén jár le. Úresedésben van a nagyzerindi körorvosi állás is, ennek a pályázati határideje szintén október 15-én jár le. Erre az állásra eddig egyedül dr. Iritz Margit pályázott. Amennyiben dr. Iritz Margitot neveznék ki Nagyzerindre, lenne az első orvosnő a megyében.

— A Pálffy-bankház bukása. Budapest. A Pálffy-bankház bukásából kifolyólag eddig Pálffy Sándort, a bankház tulajdonosát és ügynökei közül: dr. Balázs Antalt, Baróthy Miklóst, Kardos Andrást és Palásthy Istvánt tartóztatta le a rendőrség. A bankban lefoglaltak értéke 10 millió és az eddig bejelentett kár meghaladja a hetven milliót. Azt hiszik, hogy 10—15 százalékos kiegyezés fog történni. Amikor Pálffy ügyfelei megtudták, hogy a rendőrség őrizetbe vette, behatoltak lakásába és az ingóságokat: értékes perzsaszőnyegeket, képeket és több más könnyen elvihető tárgyat, amelynek az értéke az egymilliót meghaladja, elvittek. A lakásba behatolók ellen magánlakásértés miatt megindítják az eljárást.

— Bucuresti sötétségben. Bucuresti. Tegnap este hét órakor a fővárosi villamos művek egyetlen még épségben maradt motorja, amely a fővonalat és a hivatásokat látta el árammal, elromlott, úgy, hogy a főváros teljes sötétségben maradt. Két óra múlva azonban mégis sikerült a gépet üzembehelyezni s így valami gyér világosság mégis csak volt a Calea Victorian. (Rador)

— Orajavítások olcsón és precízen készülnek. Reiner József Lutheránus-templom szűkület.

— Szigorú intézkedés a diákok felvételénél. Az iskolaidény megkezdésével dr. Cucu Vazul városi főorvos a legszigorúbb intézkedéseket léptette életbe a járványos betegségek terjedésének megakadályozására. A városi főorvos elrendelte, hogy az iskolában és internátusokban kizárólag olyan gyermekeket vehetnek fel, akik községük orvosától bélyeg- és díjmentesen kiállított egészségi bizonyítványt mutatnak fel, amely bizonyítja, hogy abban a községben, amelyikből érkeztek, nincsen fertőző betegség. Ha a bizonyítványban ezt nem igazolná a körorvos, akkor a tanulók a hatósági orvos által a betegség mérve szerinti időt orvosi felügyelet alatt kötelesek eltölteni. Abban az esetben, ha a tanuló családjában járványos betegség van, sem az iskolában, sem az internátusban nem szabad beírni.

— Iváni Jenő jobban van. Budapest. Iváni Jenő, a Nemzeti Színház főrendezője, akinek állapota a napokban már komoly aggodalomra adott okot, ma már jobban van és kezelőorvosai erősen biznak a felépülésében.

— A budapesti gyorsvonal új útja. A bécs—budapest—bucuresti gyorsvonal, amely eddig Arad—Predealón át közlekedett, tegnap este óta a vasúti katasztrófa miatt Arad—Timisoara (Temesváron) át halad.

— Bankfuzió. A Lipován lippai tárkarékpénztár tegnap tartott közgyűlésén, amelyen a részvényesek legnagyobb része megjelent, úgy határozott, hogy fuzionál a cluji (kolozsvári) Banca Agraral. A fuzionálás oka, hogy a 150.000 leies alapitókés lippai bank nem bírta a bankfenntartásával járó terheket. A közgyűlésen jelen volt Ratiu Dominic is, a Banca Agrara vezérigazgatója és a határozatot tudomásul vette. A Lipovan bank ezentúl mint a Banca Agrara lippai fiókja fog működni.

— Pestisjárvány Szmirnában. Brüsszel. A Belga Távirati Ügynökség szmირnai jelentése szerint a városban bubópestis, kolera és tífusz pusztít. A járványok nagyban szedik áldozataikat és emellett valóságos „öngyilkos járvány” is pusztít. Az emberek százával veinek véget életüknek. A nagy tüzvész kára különben körülbelül százmillió dollár volt.

— ATE—AAC. vándordij-mérkőzés f. hó 21-én, csütörtök d. u. 5 órakor az AAC. pályán. Előzőleg 3 órakor ATE. II.—AAC. II. bronzlabda mérkőzés!

— A szovjet szövetséget ajánl Franciaországnak. Páris. Az orosz szovjet állítólag véd- és dacsövetséget ajánl fel Franciaországnak azzal, hogy Németország esetleges támadása esetén melléje áll, amit Anglia és Amerika nem hajlandók Franciaországnak garantálni. Az állítólagos szövetség ugyanolyan lenne, mint a cári Oroszországgal kötött szövetség.

— Szövetségi labdarugó mérkőzés lesz vasárnap d. u. fél 5 órai kezdettel az AAC. sporttelepen. Három csapat válogatottja játszik másik három csapatból válogatottakkal. Előzőleg két mérkőzés lesz a vasas-vándordijért.

— Atutalásokat jutányosan és pontosan eszközöl a Lloyd-Bank (Minorita-templommal szemben.)

— Liga tagok, tisztviselők, vasutasok részére hófehér kristálycukor kiosztás! Uzetrészenként 10 kg. vehető igénybe, kilónként 24 leies árbán. Beérkezett 2 vagon textiláru. Valódi angol szövetek 350—500 Leieg. Télikabát 650 lei, felöltő (dublé) 180—240 leieg méterenként. Spanyol és olasz textiláruk 85—150 leieg méterenként. Csak tagoknak, tisztviselőknél és vasutasoknak. Beiratás 10 lei. Egy uzetrész 50 lei. Ujjonnan belépők is azonnal igénybe vehetik a kedvezményt.

— Uj cigaretták Aradon. Az aradi pénzügyigazgatóság ma értesítést kapott a Monopol-vezérigazgatóságtól, hogy a közeli napokban Aradon is forgalomba kerül egy különleges cigarettafajta. Az új cigarettának Carpati a neve és darabja 80 baniba fog kerülni. Az aranyosvégű cigaretták tizenként csomagolva dobozokban lesznek kaphatók. Az új cigarettákból már elindították az első küldeményt Aradra.

— Utleveleket 45 leiert 3 nap alatt visumozunk. Gyűjtőhelyek: Weinberger cipőüzlet főtér és Weisz Dávid nagyerkeskedése Str. Marastesti (Kossuth-u.)

LEGUJABB.

Anglia diplomáciai veresége.

PÁRIS. A francia sajtó megalapítja, hogy Anglia a keleti kérdésben diplomáciai vereséget szenvedett. Eddig az összes felkért államok visszatartották a támogatást. Nemcsak Olaszország és Franciaország külügyi kormánya tett így, hanem Nincstics jugoszláv külügyminiszter is azt hangoztatta, hogy Jugoszláviának semmi joga sincs arra, hogy Törökország ellen fellépjön. Jugoszlávia előtt közböbös az, hogy Trácia vagy Drinápoly görög vagy török kézben van-e. Jugoszlávia legutóbbi látszólagos mozgolódása csak Bulgária felé irányult. A bolgár és jugoszláv érdekelletéket azonban már sikerült áthidalni és a kölcsönös közeledés is észlelhető mindkét oldalról. Románia viszont csak olyan akcióban venne részt, amely közvetlen haszonnal járna az államra nézve. Lord Curson angol külügyminiszter párisi látogatását hiábavalónak tartja a francia sajtó. Anglia diplomáciai veresége annál súlyosabb, mert az ausztráliai, újzealandi és egyiptomi kormányok kivételével a koronagyarmatok mind megtagadták a csapatszállításra való felhívás teljesítését. Anglia most dilemma előtt áll, vagy meghátrál és konferenciára bizza a döntést, vagy pedig egyedül vívja meg a harcot. Valószínűleg az előbbire kerül a sor, mert a londoni kormányt egymásután keresik fel a küldöttségek, amelyek mind azt javasolják, hogy semmiesetre se kezdjen háborút. A francia kormány álláspontja az, hogy amennyiben Anglia külön akcióra szánná el magát, Franciaország ezt precedensnek fogja tekinteni a jóvátételi kérdés vagy más európai problema ellintézésekor.

— A szerkesztésért:

KÁROLY JÓZSEF
leiel.

Censurat: Dr. Romul Mager.

Mozl.

„A fejnélküli lovas”-nak a halálcsapda című bemutatója elsősorban szerdán az Apolló színházban. A hatalmas Harry Piel képnek bemutatója volt szerdán az Apollóban a közönség óriási érdeklődése mellett. És a bemutató mindenben igazolta a közönség szokatlan arányú érdeklődését. Gyors pergésű, izgalmas cselekmény, amely nagyszerű keretet képez Harry Piel minden képzeletet meghaladó produkciói számára. Mindez a leggondosabb kiállításban és művészi rendezésben. A különösen értékes kép első bemutatójának sikere nem maradt hatás nélkül és a közönség még fokozottabb érdeklődéssel kíséri további bemutatóit. Al „Fejnélküli lovas”-hoz jegyek elővételben d. u. 4—7 óráig válthatók.

Ujabb Ha-Ra-Fi film az Uránában. A Ha-Ra-Fi képekről nem sokat kell elmondanunk. Mindenki ismeri őket. Magas intenzitású izgalmat kedvelő közönség számára mindig külön kedvenc szórakozást jelentenek ezek a képek, melyek igen gyakran megrázó pillanatokat halmoznak egymásra. „A vadállatok királya” című kép szintén egyike azoknak, amelyek fogható éppen veszélyessége miatt ritkán produkálnak filmgyárak. A szereplő művészek életük kockáztatásával játszották meg szerepüket és ez a körülmény különös szórakozásra nyújt alkalmat. A nagyszerű képet első ízben csütörtökön vetíti az Uránia színház s műsorán marad pénteken és szombaton.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutaárak (szept. 20.) Dollár 163, márka 12.50, szokol 5.20, dinár 1.80, francia frank 13.50, magyar korona 6.75. Kifizetések: Budapest 15.50, Bécs 500, Berlin 11, Prága 5.20.

Bucuresti zárlat (szept. 20.) Márka 12.50—13, svájci frank 30—30.50, lira 6.85—6.90, dollár 161—162, osztrák korona 24, magyar korona 7.50, lengyel marka 24.25. Kifizetések: Páris 12.30, London 723, Newyork 165, Milano 6.84, Zürich 30—30.50, Prága 5.24, Bécs 22, Berlin 11 1/2. Budapest 6 1/2.

Zürichi nyitás (szept. 20.) Berlin 0.37, Newyork 535.50, Milano 22.45, Prága 17, Budapest 0.22, Zágráb 1.75, Varsó 0.07, Bécs 0.0075, lebélyezett 0.00875.

Zürichi zárlat (szept. 20.) Berlin 0.36.50, Amszterdam 20740, Newyork 535.50, London 2370, Páris 40.80, Milano 22.50, Prága 16.80, Budapest 0.22, Zágráb 175, Varsó 0.07, Bécs 0.0075, lebélyezett 0.00875.

Budapesti dvizaközpont jegyzései (szept. 20.) Napoleon d'Or 9400, dinár 30.80—33.40, Amszterdam 970—995, Bucuresti 15.25—16.25, London 11125—11425, Berlin 1.92—2.10, Róma 105—110, Páris 190—195, Prága 77—81, Zürich 470—485, Bécs 300—310, Zágráb 7.70—8.10, Newyork 2500—2575, Varsó 38—40.

Bécsi hivatalos zárlat (szept. 20.) Prága 2325, Zágráb 240, Budapest 29.50, Varsó 10.25, Milano 3030, London 330600, Newyork 74775, Páris 5685, Zürich 13950, Berlin 52, Amszterdam 28950.

Oszi felöltő és ruha újdonságok megérkeztek IULIU PLESZ GYULA

Központi női és gyermekruha áruházába

ARAD,

Strada Col. Piriol 3. (Vörösmarty-u.) A színház épület hátsó bejáratával szemben. Angol és francia szabóság. Iskola felöltők nagy választékban. Olcsó árak!

Vajda szenzációs kijelentése Averescu tábornoknak.

Mint ismeretes, az erdélyi román nemzeti párt és az avereskámusok között folytatott kooperációs tárgyalások hirtelen megszakadtak. Maniúknak az volt a feltétele, hogy Averescu tábornok az erdélyi pártvezetéseit oszlassa fel és csak a Regátban erősítse meg a pártját. Maniúék ezt joggal kérhették, mert ugyanezt tették ők is. A nemzeti párt programszerű szervezkedését a Regátban meg szüntették. A tárgyalásokról a „Viitorul“ a kormány félhivatalosa szenzációs dolgokat közöl. A két párt közötti tárgyalásokat Vajda Sándornak, a zerdélyi nemzeti párt legmarkánsabb vezető egyéniségének nyilatkozata borította fel. Amint a „Viitorul“ írja, a kijelentés után Averescu Vajda Sándornak hátat fordított és idegesen távozott, ami természetesen a tárgyalások további menetének a megszakítását jelentette.

Öngyilkos

orosz szocialista vezér.

(A bolsevisták áldozata. — A szociálforradalmárok éhségstrájkja.)

BERLIN. Moszkvából érkezett jelentések szerint a moszkvai per tragikuma már elkezdődött. Timofejew, a szociálforradalmárok halálraítelt vezére, börtönében öngyilkos lett. A halálraítelt nem akarnak tusként élni, mert ezzel pártjuk akciósabadságát korlátozzák, ezért éhségstrájkot kezdtek és követelik, hogy hajtsák végre a halálos ítéletet, vagy pedig vonják azt vissza. A moszkvai munkásság körében nagy izgalmat feltett Timofejew öngyilkossága, amelyet egész nyíltan tárgyalnak és várják hogy a kormány nyilatkozzék az ügyben. A politikai vöröskereszt egyik képviselője így nyilatkozott:

— Hivatalosan mitsem tudunk az öngyilkosságról.

A makacsul keringő hírek a következő tényekkel nyertek megerősítést: A per folyamán és az ítélet után megtiltották a hozzátartozók látogatásait, élelmi szerek behozatalát, minden éjjel álmukból felverték őket cella-vizsgálat címén. Augusztus 25-én Timofejew a maga és társai nevében azzal a kérelemmel fordult a börtön igazgatójához, hogy mérsékeljen bizonyos kellemetlenül szigorú rendszabályokat. Az igazgató anélkül, hogy meghallgatta volna, rákiáltott:

— A legközelebbi panasz alkal-

mával vasra verettek és sötétbe duglák!

Augusztus 27-én Timofejew idegrohamot kapott, mire a fogház igazgató parancsot adott, hogy huzzanak kényszerzubbonyt rá és dugják „sötétbe“. A sötét cellában azután felakasztotta magát a szerencsétlen ember. Timofejew Jenő mindössze 36 éves volt. Hivatására nézve igen jónevű újságíró és 1900 óta vett részt a forradalmi mozgalmakban. A cári uralom alatt tizenkét évet töltött fegyházakban. Az 1917. márciusi forradalom kiszabadította börtönéből és azonnal vezető szerephez jutott Szibériában. 1920-ban a bolsevikiek letartóztatták és azóta fogságban volt.

Ausztria pénzt kap.

(Rendezték a magyar-osztrák határt.)

BECS. Hivatalosan közlik genfi jelentés alapján, hogy a népszövetség ötös bizottsága elfogadta a pénzügyi albizottságnak az Ausztria szanálására vonatkozó javaslatát. Az elfogadott javaslat szerint a hatalmak garantálják Ausztria függetlenségét és területi épségét, ennek ellenében Ausztria kötelezettséget vállal, hogy olyan szerződést nem köt, amely ellentétben állana a hitelnyújtó és az önállóságot garantáló hatalmakkal szemben vállalt pénzügyi természetű kötelezettségekkel. Ausztria 520 millió aranykorona hitelt kap, amelyben egyes hatalmak bizonyos százalékkulcs szerint vesz-

nek részt. Ausztria gyökeres reformokat léptet életbe, amelyek a kor mányának messzemenő hatáskört biztosítanak. A népszövetség bizottságot küld Ausztriába, amely ellenőrzi a reformok végrehajtását és a hitel biztosítására az Ausztria részéről nyújtott biztosítékokat.

GENF. Báró Villányi Frigyes követségi tanácsos, aki az osztrák-magyar határ kérdésében a magyar kormány képviselője a népszövetségnél, hírlapírók előtt kijelentette, hogy a népszövetségi tanács az osztrákoknak ítélte Pomogyot, valamint a Hanság egy részét, jóllehet, hogy a határmegállapító bizottság javaslata ezeket a területeket Magyarországnak odaítélendőnek javasolta. Ugyancsak Ausztriának ítéltek oda még két községet, míg Magyarországhoz kerültek vissza Rende és Rőtfa, a Pinkavölgyben levő Nagyharda, Kisharda, Felsőcsatár, Alsócsatár, Németkeresztes, Margyarkeresztes, Horvátlövő és Pormópáti községek, míg Ausztriához fognak tartozni Cseny és Szentpéterfa, bár ezeknek a községeknek a lakossága a határmegállapító bizottság ottjártakor lelkesen tüntetett Magyarország mellett. Mindössze tíz községet ítéltek vissza Magyarországnak 50000 lakossal 15 ezer hold területen. Ez csak megközelítően a fele annak, aminek Magyarországnak való visszaadását javasolta a határmegállapító bizottság. Az ítélet kihirdetése után Villányi a népszövetségi tanács előtt úgy nyilatkozott, hogy nyilatkozatából világosan kitűnik, hogy a magyar kormány nincsen megelégedve a döntéssel, de elfogadja azt, mert kénytelen elfogadni.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Értesítés!

A „Vasutasok Fogyasztási Szövetkezeté“ volt tagjait értesítjük, miszerint a részlegyetek a felszámolásból kifolyólag 60 Let összeggel beváltjuk.

Felhívjuk a t. tagokat, hogy a mai naptól kezdődőleg déli 12 órától 2 óráig ACSEV. palota II. em. 53-54. szám alatt tagsági igazolványaik beszolgáltatása mellett a pénz átvétele végett jelentkezzenek.

12772

A FELSZÁMOLÓ-BIZOTTSÁG.

Borkövet

minden mennyiségben vesz

RUZSONYI LAJOS

borbizományi és ingatlan forgalmi ügynősköze Sirla (Világos). 1556

CSÁKY

ÓRÁS
ÉKSZERÉSZ
ÉS VESNÖK

ARAD
STRADA MORIA No. 1
(SZÉCHENYI-U.)

Béke minőségű márka órák,
ékszerek; vasműki olkok;
órajavítás, ékszerésés 19081
stanoni-vésés a legolcsóbb áron.

Aranyat, ezüstöt magas áron vesz.

GRAPHIT

olvasztó téglék minden nagyságban. :: Szárnyszivattyúk legolcsóbban beszerezhetők:

CAMIL ANTONESCU cégnél

Telefon 796. ARAD Telefon 796.
Str. I. Brătianu (Weitzer 1-utas) 12.

Szilvaiz és gyümölcslekvár

esomagolására alkalmas 50
3 és 100 kilogramos 3 440

bükkhordókat

4 vasbronzcsal, továbbá 10 és 25 kilogramos gyalult és cinkelt ládákat prompt szállít legolcsóbb napi áron:

Erdőkitermelő Hordó és Faárugyár R.-T.

Oradea-Mare (Nagyvárad) Új-sí-tér. :: Telefon 181. :: Sürgőnyclm: „Hordófa“.

1000 frankot havonta

könnyen kereshetnek bármely foglalkozású hölgyek és urak könnyű munkával

hollandi cégnél

Kérjen mintát és tájékoztatást 50 korona bankjegy beküldése ellenében:

E. BOCK, WIEN, VI., Gumpendorferstrasse No. 109/14. 3908

Primăria oraşului Mediaş

No. 4660. pol.

PUBLICATIE.

In a. c. targul de Sft. Mihail să va ţinea ca următoare: pentru vite cornute şi bivole 25 şi 26 Septembrie, pentru cal în 27 Septembrie, pentru mărfuri 28 Septembrie.

CONSILIUL ORĂŞENESC.

KUNDMACHUNG.

Der diesjährige Michaeli Markt wird wie folgt abgehalten: 25. u. 26. September für Hornvieh. u. Büffel, 27. September für Pferde, 28. September Warenmarkt.

STADTMAGISTRAT.

HIRDETMENY.

A folyó évi Mihály vásár következő napokon tartatik meg: szeptember 26. és 26-án szarvasmarha és bivaly vásár, szeptember hó 27-én lóvásár, szeptember hó 28-án áruvásár. 4478

VÁROSI TANÁCS

Aki jó száraz aprított tűzifát, faszenet akar olcsón venni, keresse fel a Căfea Saguna (Varjassy L.) és St. Sincal (Szt. Antal-u.) sarkán levő tűzifa-telepet. Pontos kiszorgatást

MEGÉRKEZTEK a legújabb divatu női- és gyermek-kabátok, női és gyermek-szövöttárak legolcsóbb árban: **REINER GYÖRGY** női divatruháza. ARAD, Strada Eminescu Köln mértékosztály (Deák Ferenc-utca) 1.

BÁRSONY harisnya és kötöttáru üzlete megnagyobbítva **UJBOL MEGNYILT** Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 18. Gyermekharisnyák legnagyobb választékban.

Apró hirdetések.

Levelezés.

„ŐSZI RÓZSA” levele ment B. L-től. 4474

Alkalmazás.

OKTÓBER 1-re egyes szabaleány felvéteik. Cim a kiadóban. 400

KISZOLGÁLÓ LEÁNY és tanuló leány felvételt Kneszer papírüzletben Strada Tudor Vladimirescu (Dobó-utca). 4399

VILLANYSZERELŐT, lehetőleg idősebb korú állandó munkára keresek. Gáspár, Strada Horia 1. 4467

BOGNÁR uradalomba állást keres. Tiktzer Mihály Santana Vecse (Oszontanna) 4476

IRODAI teendőkben jártas leányt keresünk azonnali belépésre. Cim Kelet hírlapiroda. 12552

HÁZVEZETŐNŐNEK kerestetik leány, vagy asszony magányos urhoz Közelben jó helyen. Cim a kiadóban. 4484

SZAKÁCSNÓ két éves gyermekével állást keres. Vidékre is elmegy. Cim Wallinger hirdetőjében. 12428

HÁZMESTERI állás betöltésére vállalkozik fiatal házaspár. Cim Wallinger hirdetőjében. 12428

MOLNARSÉGÉD felvételt Braun-malomban Micalasa-Noua (Ujmekelekán) Arad mellett. 12552

Vétel és eladás.

NYOLC-KILENC éves fiúnak való használt sötétkék téli kabát eladó. Str. Consistoriului (Batthyány-utca) 26., I. em. jobbra. 500

VÉTELEKÉNYSZER nélkül tekintse meg Strasser divatruházának dúz választékú raktárát, szemben a Lutheránus-templommal. 4481

KERESZTHUROS gyönyörű hangu, fekete, rövid, modern zongora, fekete pianínó, perzsa ebédlőszőnyeg eladó. Str. Tribunalu Axente (Damjanich-utca) 14. szám. 11812

ÜVEGEZETT csukott hintó és egy pár lóra való kunettis szerszám teljesen jó karban eladó. Ugyanott egy présgép és hordók Str. George Popa 3. szám. 4480

HASZNALT férfi és gyermek ruhák és kabátok eladók Bulev. Carol I. (Erzsébet-körút) 11. sz. I. em. Megtekinthető délelőtt 9-11-ig és délután 2-től 4-ig. 4473

TELJESEN jókarban levő, piással bélelt férfi téli kabát közepes méretre eladó. — Ugyanott még 2 téli kabát, Strada Alexandru Gavra (Csernovits Péter-utca) 25. sz. 4492

BUTOR. Ebéd- és nappalozóba olcsó árban kaphatók Wiegand butoraktár. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca). 4836

MINDENKINÉL TÖBBET FIZETÜNK képekért, bronz, márvány és porcellán figurákat, perzsa, szmirna, argamant-szőnyegeket, török kendőkért, antik és modern butorokért, zongorákért, modern és antik dísz tárgyakért, japán vázákért, régi ezüst és arany műtárgyakért, mindennemű műbicsú régiségért. Szépművészeti Salon Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) Ortutay-palota. 11911

TEKERŐS CSOMAGOLÓ PAPIR vékony és vastag minőségben olcsón beszerezhető Kneszer papírkereskedőnél Str. Tudor Vladimirescu (Dobó-utca) 1. 11851

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, figurákat, vázákat, szobrokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, festményekeket, mindenfajta ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnaszőnyegeket, dísztárgyakat és egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique (Bulev. Regina Maria 20. Fischer Eliz-palota.) Alkalmi ajándékok dúz bevásárlási forrása. 11691

MUSZÉZER KÖNYV. olcsó kiadású Kerpelnél. Ugyanott tekerős-csomagoló 14 Leiert kőnként. 12681

RONGY géptisztításhoz megvételre kerestetik. Cim a kiadóban. 5482

MÁRVÁNY MOSDÓ tükörrel és egy ebédlőszőnyeg tükörrel eladó. Str. Vantrului (Szél-utca) 4. 4350

BURGONYA métermérszámúként 180 Leiert a hatóság bódében kapható, Grossnál. 4412

JÓKARBAN LEVŐ gőzmozgórész eladó Cim a kiadóban. 4461

WERTHEIMSZEKRÉNYES íróasztal eladó. Str. Ioan Calvin 20. 4469

Üzletek.

SAROK bor, sör és pálinkadepó előmerit aranybánya, lakással, sürgősen eladó. Polgári vendéglő vasutnál, 2 szobás magánházban 40.000 Leiel átvethető, kisebb vendéglő házzal, lakással 70.000 Leiel átvethető. Bővebbet „Argus” irodában, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 1. szám. 12728

Oktatás.

GYENGETENETSÉGÜ és beszédhibás gyermekek oktatását elvállalja gyógy-pedagógiai tanítóház. Cim a kiadóhivatásban. 4472

NÉGYSZÁZTÓL ezer hektoliterig pincék hordóval kiadók. Ugyanott prés, kádak és hordók eladók Szabó Márton Oltoroc 4477

Effectiv német birodalmi márkát jó kamatoztatás mellett elfogad

a Körösvölgyi Takarékpénztár és Kereskedelmi R.-T. Aradon
Telefon 520. és 585. szám. 4860

ELVESZETT kisebb briliáns fél függő. Megtaláló keretik. magas jutalom ellenében Weisz si Benjamin cégnél átadni. 4485

ÉZERJÖFÜ gyomorelixír, páratlan hatásu szer gyomor és bélbántalmak, étvágytalanság, hányinger, felhívottság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógy szertár Aradon. 10831

Az Erdélyi Szénkereskedelmi Részvény-Társaság

SZÉN

termékei:
darabos szén,
rostált szén,
akna szén,
por szén 12551

promptszállításra vaggontételekben igen előnyös árban kapható:

Kornis Testvérek-nél
A R A D, Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér). 5. sz.
Telefon 501. és 623.

Walkó Istvánné

angol- és francia
női szabó műterme

Str. Episcopul Radu (Magyar-u.) 10a. Könyv a legdivatósabb kosztümöket, toalettek, blúzokat a legújanyosabb árért. Ugyanott tanulóéányok felvételnek. 12428

MARKOVICS SANDOR

szállító-cég

közi a közönséggel, hogy

a Neuman-házban levő irodája újból megnyitott és zavartalanul működik. Telefonja holnapról kezdve kezmet be lesz kapcsolva, száma: 598. 12562

RAGYOGÓ FEHÉREK lesznek a fogal, ha Földes-féle MARGIT FOGPASZTAT használ. Egy tubus ára 8.— Lei. Kapható: dr. Földes gyógyszerterében.

Eredeti angol szövetek állandó lerakata!

A legjobb minőségű valódi angol férfi téli és őszi kabát és ruha-szövetek nagy választékban kaphatók: 12562

Hugó Adler,
Arad, Str. I. Brătianu (Weitzer I.-u.) 1.

Jóforgalmu vendéglő,
korcsma és gyönyörű kerthelyiséghez, betegség miatt sürgősen szakavatott társat keresek, aki 50—80 ezer lei kész- 4475
pénzzel rendelkezik.
Gitz Sándor vendéglős
Petroseni.

SZÖLŐSI TÖK

Siria (Világoson) 2 és 300 kat holt 100 hl. várható terméssel, viharmentes oldalon, A.Ce.H.V. állomáshoz és a hegy aljai motorvonat állomáshoz közel berendezett uri kolnával (3 szoba, konyha, 2 nyitott terrasz, nagy pince, présház, szivattyús kut), teljes gazdasági felszereléssel (156 hl. hordó) valamint 4483
86 hl. bor (1920) hordóval eladó.
Értekezni a helyszínen (Rigler-nyaraló), vagy Aradon Str. Moolnai (Orózy-utca) I. szám.

Kommis

der Lederbranche,

25 Jahre alt, der drei
Landessprachen mächtig,

sucht per 1-ten Oktober I. J.

Stellung.

Angebote mit Gehaltangabe an
Rudolf Schenker, Nengasse No. 5.
Sibir. 4479

AZ IGAZI UTAT!

Hamburg 5. Poststraße 12321

„Die Welt”-Verlag

„Die Welt”-Verlag

„Die Welt”-Verlag

„Die Welt”-Verlag

„Die Welt”-Verlag

„Die Welt”-Verlag

„Die Welt”-Verlag

„Die Welt”-Verlag

„Die Welt”-Verlag

„Die Welt”-Verlag

„Die Welt”-Verlag

„Die Welt”-Verlag

„Die Welt”-Verlag

„Die Welt”-Verlag

„Die Welt”-Verlag

„Die Welt”-Verlag

„Die Welt”-Verlag

„Die Welt”-Verlag

„Die Welt”-Verlag

„Die Welt”-Verlag

Utlevelekre vizslat 55.— Leiért legpontosabban leggyorsabban a „Kelet” hírlapiroda szerez

Átköltözéseket

helyben és vidékre nyitott és sárt butorszállító kocsikkal felelősség mellett pontosan és olcsón teljesít!

Éliás Lipót Fia

szállító, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 36. sz. Bekapcsolat telefon 250. 484